شۆڕشی ژن ژیان ئازادی لە ساڵڕۆژی لەدایک بوونیدا.. گفتوگۆ لەگەڵ حەمید تەقوایی

ئینتەرناسیۆنال: بە لەبەرچاوگرتنی ئەوەی کە ساڵێک بەسەر دەستپێکردنی شۆڕشی ژن ژیان ئازادیدا تێپەڕیوە، کۆمەڵگا و بزووتنەوەی ڕووخاندن و دۆخی شۆڕش چۆن هەڵدەسەنگێنن؟

حەمید تەقوایی: گرینگترین دەرئەنجامی شۆڕشی ژن ژیان ئازادی، گۆڕینی ڕووخانی حکوومەتی کۆماری ئیسلامی بوو بە مەسەلەی سەرەکی و فراوانی هەموو کۆمەڵگە و جەماوەری خەڵک و خودی حکوومەت . هەموو وتار و هەڵوێست و سیاسەتی دەسەڵاتدارەکان، تەنانەت لە بواری سیاسەتی دەرەوەشدا ، بەشوێن ئامانجی پاشەکشەپێکردنی ناڕەزایەتی و ڕاپەڕینی شۆڕشگێڕانەی خەڵکەوە بوون لە بوارە جیاجیاکاندا. هەر لە پێشنیار و پەسەندکردنی پڕۆژە یاسای حیجاب و پاکیزەیی و گفتوگۆ و ململانەی درێژخایەنی دەسەڵات لەسەر ئەم بابەتە، کە تەنانەت دوای پەسەندکردنی ئەم پڕۆژە یاسایەش بەردەوامە، تا دەگاتە دادگاییکردن و گرتن و لەسێدارەدان، تا دەگاتە هێرشکردنە سەر زیندانەکانی ئەوین و شاهچێراغ و هێرشی کیاوی بۆ سەر قوتابخانەکان و تێچووی چەند هەزار ملیارێک بە مەراسیمی ئەربەعینی، و تا نوێبوونەوەی پەیوەندییەکان لەگەڵ سعودیە و پاشەکشەی ناوچەیی و پەیوەندییەکان لەگەڵ وڵاتانی ڕۆژئاوا و هتد و هتد. لە هەموو ئەو حاڵەتانەدا بنەما و میحوەرو هەڵوێست و ئەدای حکومەت، پاراستنی مانەوەی خۆی و گەڕاندنەوەی پێگە لەدەستچووەکەی بە هۆی شۆڕش لە خودی کۆمەڵگای ئێران، لە ناوچەکە و لە ئاستی جیهانیدایە. لە ڕاستیدا بزوێنەری پێشهاتەکانی ئێران لە یەک ساڵی ڕابردوودا شۆڕشی ژن ژیان ئازادی بووە و ئەم پرسەیەش بەردەوامە. نائومێدی و بێدەسەڵاتی و سەرلێشێواوی نیشاندەری سیاسەتەکانی حکومەتن لەم قۆناغەدا.

به پێچه وانه وه له به ره ی خه ڵکدا شاهیدی هێرش و پێشڕەوی و ده ستپێشخه ری بوین له ئاستێکی به رفراوان و بێ وێنەدا . بزووتنەوەی جەماوەریی بوونەوەی بزووتنەوەی بێ حیجابی و داگیرکردنی کردەیی و خاکەڕژی حیجاب لەلایەن خەڵکەوە و گۆڕینی ڕێوڕەسمی پرسە و ڕۆژی حەوتەم و چلە و تەنانەت ئاهەنگی لەدایک بوونی ئازیزانی گیانبەختکردوو بە کۆبوونەوەی ناڕەزایەتی دژ بە حکومەت، درێژەدان بەدروشم نوسین دژی خامنەیی و تەواوی حکومەت، شکاندنی پیرۆز و

تا بە ئیسلامیەکان تەنانەت لە مانگی موحەڕڕەمیشدا بەشێوەیەک کە تەنانەت دروشمی تەقلیدی و لەدانی سنگیش گۆڕا بە گردبوونەوەی ناڕەزایەتی سیاسی دژ بە حکومەت، درێژەدان بە ناڕەزایەتی کرێکاری و مانگرتن بەتایبەتی لەکەرتی سەرەکی نەوت و پترۆکیمیایی، کۆبوونەوەی بەردەوامی خانەنشینان، سەماکردن، هەڵپەڕکێ و خۆشی.خەڵک و دامەزراندنی کەرنەڤاڵی سەر شەقامەکان بە بیانووی جۆراوجۆر، و دواجار هێرشی بەرفراوان بۆ سەر حکومەت و ئیسلامەکەی لە سۆشیال میدیا، کە تەنانەت ناچاری کردووە بەرپرسانی حکومەت دان بە شکستی خۆیاندا بنێن لەم بوارەدا،ئەمانە هەموویان ئاماژەن بە هێرشێکی بێ وێنە لەلایەن کۆمەڵگەیەکی ڕاوەستاوەوە دژی حکومەتێکی بەدەسەڵات و خەریکە دەکەوێت و دەڕوخێت شۆڕشی ژن ژیان ئازادی بە شێوەی جۆراوجۆر بەردەوامە و ئاسۆیەکی گەشاوە و ئومێد بەخش پێشکەش بە خەڵک دەکات.

ئەم بارودۆخە لەسەر شانی ناڕەزایەتی و خەباتی بەردەوامی کرێکاران و ژنان و لاوان لە سەرەتای هاتنە سەرکاری ڕژێمەوە تا ئەمڕۆ پێکهاتووە. دیارە بزووتنەوەی ڕووخاندن کە بە ڕاپەڕینی ١٨ی تیری ١٣٧٨ دەستی پێکردووە و خاڵە بەرزەکانی وەک ڕاپەڕینی جەماوەری ١٣٨٨ و ١٣٩٦ و ١٣٩٨ تێپەڕاندووە، ئێستا گۆڕاوە بە شۆڕشێکی گەورە کە دەڕوات تا مەلەفی حکومەت بپێچێتەوە. ئەم شۆڕشە بەراورد ناکرێ بە ڕاپەڕینەکانی ڕابردوو. ئەمە خاڵی لوتکەی بزووتنەوەی ڕووخانە کە بۆ یەکەمین جار لە لایەن خودی خەڵک و ئەوانەی بەشدارن لەم بزووتنەوە جەماوەرییەدا بە شۆڕش ناوی دەبەن، دروشمە سەرەکییەکەی ژن ژیان ئازادیە ، کە بە شێوەیەکی گشتگیر لە لایەن جەماوەرێکی بەرفراوان لە خەڵکی ئێران لە تاران، زاهیدان، سنە و ئیسفەهان و تەبرێز و سەدان شار و گوندی دیکە یەکدگرن و نوێنەرایەتی ئێران دەکەن، جەماوەری کۆچبەرانی ئێرانی لە هەموو وڵاتاندا ڕاکێشاوەتە سەر شەقامەکان و پشتیوانی کەسایەتی ئازادیخوازی ڕاکێشاوە-و ڕێکخراوە چەپ و ئینسانییەکان و تەنانەت حکومەت و سیاسەتمەدارانیش و داواکارییەکان و ئامانجەکانی بەڵگەی وەک جاڕنامە ١٢ خاڵییە کە لە لایەن بیست ڕێکخراوی بەناوبانگ و ناسراوی ناڕازی و پیشەیی و مەدەنیی بڵاوکرایەوە و ناڕەزایەتی مامۆستایان، قوتابیان و ژنان، هەروەها جاڕنامەی داواکاری پێشکەوتنخوازانەی ژنان کە واژۆ کراوە لەلایەن چالاکوانانی دیاری بزووتنەوەی ئازادی ژنانەوە ، نوێنەرایەتی دەکات. شۆڕشێک کە لە هەموو ڕاپەڕینە هێرش ، ڕادیکاڵترو شێلگیرتر، بەردەوامتر و سەراسەریتر لە هەموو ڕاپەڕینە سەرنگون خوازەکانی پێشوو،لە دژی هەموو سیستمی کۆماری ئیسلامی هاتۆتە مەیدان.

ئەم شەشە تا ئێستا گۆڕانکاری بنەڕەتی لە هەلومەرجی سیاسی ئێراندا کردووە. گۆڕانکارییەکان بەتەواوی لە بەرژەوەندی جەماوەری خەڵک و بە زیانی حکومەتە. ئەم هەلومەرجە ناتوانرێت بگەڕێنرێتەوە بۆ قۆناغی پێش شەش. حکوومه ت نه ک ته نها له ناو جه ماوریی خه ڵکدا به ڵکو ته نانه ت له لایه ن به شێکی زۆری لایه نگرانی پێشووی، که مترین متمانه و قبوڵکردنی نه ماوه . وە لەسەر ئاستی جیهانیشقاڵی زڕاوەو ڕسوا بووە و لە ڕیزەکانی حکومەتە بەزراوەکانی وەک ڕژێمی ئاپارتایدی ڕەگەزی ئەفریقای باشووردا دانراوە.

ئەمڕۆ بە دڵنیاییەوە دەتوانین بڵێین کە ڕەوەندی ئاڵوگۆڕەکان کە بەگیانبەختکردنی مەهسا ئەمینی دەستی پێکرد تا ڕووخانی تەواوەتی حکومەت بەردەوام دەبێت. شۆڕشی ئێستا وەک هەر شۆڕشێکی تر هەوراز و نشێوی دەبێت، بەڵام لە هیچ بارودۆخێکدا ناوەستێت. لەگەڵ هەر هەوراز و نشێوییەکدا گۆڕانکاری لە مانۆڕەکانی حکومەتدا بەدی دێت،بەتایبەتی مامەڵەی حکومەتەکانی ناوچەکەو ڕۆژئاوا لەگەڵ بکوژەکانی حوکمڕانی ئێران گۆڕانکاری تێداکراوە، بەڵام دوا قسەی شۆڕش خەڵک دەیکات. هیچ ڕێگایەکی دەربازبوون بۆ حکومەت و سیستەمی کۆماری ئیسلامی لە ئارادا نییە. تەنانەت باڵەجیاوازەکانی حکومەت ئاگاداری ئەم ڕاستییەن و لە ململانێ ناوخۆییەکانیاندا بەردەوام لەسەر"هەڵەکانیان” یەکتری تاوانبار دەکەن.

لەگەڵ نزیکبوونەوەی ساڵیادی شۆڕش، هێرشی ڕیزەکانی شۆڕش و لێکترازانی ڕیزەکانی حکومەت توندتر دەبێتەوە. هەموو شتێک ئەوەمان بۆ دەردەخات کە ٢٥ شەهریوار، ساڵڕۆژی گیانبەختکردنی مەهسا (ژینا) ئەمینی و سەرەتای شۆڕشی ژن ژیان ئازادیدا، دەتوانێت خاڵێکی دیکەی بەرزی پڕۆسەی کۆبوونەوە و خۆپیشاندانی جەماوەری لە سەرانسەری وڵاتدا بێت. ڕۆژێک کە هەروەک حیزبەکەمان زۆر جار جەختی لەسەر کردۆتەوە، وەک پشووی گشتی و فەرمی تۆمار بکرێت بۆ یادی مەهساکان، نیکاکان، سارینا کان، خودانورەکان و ئازیزانی تر کە لە شۆڕشی ئێستا و لە خەباتەکانی چوار دەیەی ڕابردوودا گیانیان لەدەستداوە ، دژی بکوژانی دەسەڵاتدار لە ساڵنامەی ئێراندا تۆمار بکرێت وهەموو ساڵێک یادی بکرێتەوە.

ئەو ڕۆژە دوور نییە کە شۆڕشی ژن ژیان ئازادی بە سەرکەوتنێکی تەواو بەسەر کۆماری ئیسلامی و تەواوی سیستمی هەنووکەدا کۆتایی پێبێت. دووهەمین ساڵوگەڕی شۆڕش لەسەر گۆڕی کۆماری ئیسلامیدا بەرز ڕادەگرین.

وەرگێڕانی: کاوە عومەر

٢٤ی مورداددی ١٤٠٢، ١٥ی ئابی ٢٠٢٣